

Näringsdepartementet
Enheten för IT-politik
103 33 Stockholm

Er referens
Maria Solberg

Vår handläggare
Eva Bernhardsdotter

Remissvar gällande "Alla får utnyttja rymden men ingen får tillägna sig den" - behövs det en svensk satellitreglering?

Sammanfattning

FOI menar att Post- och telestyrelsens (PTS) på ett korrekt sätt uppmärksammar ett aktuellt problem på satellitområdet. Detta problem har sin grund i det ökade antalet aktörer i geostationär bana och därmed hårdare konkurrens. Således bedöms det finnas en grund för utredning av en reglering på satellitområdet. En utredning om reglering på satellitområdet bör beakta att förändringar i regleringen inte försämrar Försvarsmaktens eller andra myndigheters möjligheter att erhålla satellitresurser nationellt och vid internationella insatser. Angående möjligheten för avgiftsuttag menar FOI att frågan bör utredas ytterligare innan ett yttrande kan göras.

Bakgrund

Post- och telestyrelsen (PTS) har lämnat in en hemställan om att regeringen utreder behovet av och möjligheterna till svensk reglering på satellitområdet samt möjligheterna att ta ut avgifter för utfört arbete gällande satellitfrågor.

Enligt Förordning (2007:951) med instruktion för Post- och telestyrelsen skall myndigheten "...särskilt uppmärksamma och analysera eventuella problem inom området och, när det är påkallat, vidta eller lämna förslag till lämpliga åtgärder." vilket speglas i skrivelsen från PTS.

PTS har observerat förändringar i marknadssituationen inom satellitområdet, vilka PTS menar framförallt drivs av privatisering, ökad konkurrens och internationalisering. Rent konkret yttrar sig dessa förändringar som:

- ökat intresse bland aktörer att anmäla satellitsystem via Sverige (och därmed via PTS)
- risk för nationella intressekonflikter då utlandsägda aktörer ansöker om att anmäla satellitsystem via Sverige

Datum
2011-11-03

Nr
FOI-2011-1397

- efterfrågan hos satellitoperatörer gällande tydlighet kring reglering av rättigheter och skyldigheter
- ekonomisk snedbelastning då PTS service för hantering av satellitverksamhet är idag avgiftsfri.

Varken PTS riktlinjer eller LEK (Lagen 2003:389 om elektronisk kommunikation) ger PTS förutsättningar för att hantera reglering och avgiftsuttag för satellitverksamhet.

FOI instämmer i att nyttjandet av rymden har förändrats på kort tid. Sammanfattningsvis kan man säga att antalet aktörer i rymden ökar dels i form av att fler stater skaffar sig tillgång till rymdtjänster, dels i form av att fler kommersiella (privata) aktörer etablerar sig. Trängsel finns i alla banregioner där satelliter finns. Satellitkommunikation är en rymdtjänst som ökar kraftigt och kommunikationssatelliter finns oftast i geostationär bana.

I geostationär bana är det brist på utrymme såväl i bana som i frekvensspektrum. Efterfrågan på positioner i denna banregion ökar i och med att antalet kommersiella satellitoperatörer ökar men även på grund av ett ökat beroende av satelliter för militära ändamål. Som en följd av att fler, och olika typer av, aktörer nyttjar rymden finns det överlag ett behov av att reglera nyttjandet av rymden.

Satellitoperatörsverksamhet i Sverige är idag inte längre begränsad till att omfattas av svenska staten utan omfattar även privata, utlandsägda satellitoperatörer. Härvidlag efterlyser svenska satellitoperatörer klargörande av rättigheter och skyldigheter. Även PTS har ett behov av sådant klargörande då myndigheten ibland behöver insatser från satellitoperatörerna i arbetet. Detta är något som torde kunna underlättas med en reglering på området.

ITU-konstitutionen fastställer att nyttjandet av frekvensutrymme skall ske på ett effektivt, ekonomiskt och rättvist sätt.¹ I praktiken är det närmast först-till-kvarn-principen som gäller, varför det inte är överraskande att intresset för att anmäla satellitsystem via Sverige har ökat då våra frekvensrättigheter inte är så hårt belastade.

En utredning om reglering på satellitområdet bör beakta att eventuella förändringar i regleringen inte försämrar Försvarmaktens möjligheter att erhålla nödvändiga satellitresurser nationellt och vid internationella insatser.

PTS service är idag helt avgiftsfri vilket enligt PTS kan resultera i att intresset för att anmäla satellitsystem via Sverige ökar. Dock är frågan om avgifter mycket komplex, det existerar olika särintressen i frågan och synen på avgiftsuttag varierar, vilket gör det svårt att göra att i nuvarande läge göra en bedömning huruvida avgiftsuttag är önskvärt eller ej.

¹ "...by ensuring the rational, equitable, efficient and economical use of the radio-frequency spectrum by all radiocommunication services, including those using the geostationary-satellite or other satellite orbits", Constitution of ITU, artikel 12, paragraf 1.

Datum
2011-11-03

Nr
FOI-2011-1397

Slutsats

FOI menar att mot bakgrund av ovanstående synes PTS problembeskrivning på ett korrekt sätt uppmärksamma ett aktuellt problem på satellitområdet. Således finns det också grund för en utredning om reglering på satellitområdet. En utredning om reglering på satellitområdet bör beakta att förändringar i regleringen inte försämrar Försvarsmaktens eller andra myndigheters möjligheter att erhålla satellitresurser nationellt och vid internationella insatser.

FOI menar att frågan om avgifter kräver vidare utredning och gör inget yttrande om detta.

Detta remissvar har beslutats av undertecknad tjänsteförättande generaldirektör Susanne Moberg efter föredragning av biträdande avdelningschef Lars Höstbeck. Forskaren Eva Bernhardsdotter har berett ärendet.

För FOI,

Susanne Moberg
Tjfv Generaldirektör

Lars Höstbeck